

**Seminár konaný v rámci projektu
„Dobudovanie Informačného systému environmentálnych zát'aží“**

**Zákon č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach
na úseku environmentálnej zát'aže a o zmene a
doplnení niektorých zákonov**

Mgr. Mária Gažíová

18. - 19. apríl 2012, Košický a Prešovský kraj

**MŽP SR
Sekcia geológie a prírodných zdrojov**

Investícia do vašej budúcnosti!
**Dobudovanie Informačného systému
environmentálnych zát'aží**

Tento projekt je spolufinancovaný Európskou úniou/KF OP I 2D

Aktivity MŽP SR

- **Systematická identifikácia EZ (2006 – 2008)**
- **Informačný systém EZ (2008)**
- **Regionálne štúdie hodnotenia dopadov EZ na ŽP (2009-2010)**
- **Novela geologického zákona (november 2009)**
- **Štátny program sanácie EZ SR (marec 2010)**
- **Schválenie vykonávacej vyhlášky (september 2010)**
- **Atlas sanačných metód (2011)**
- **Zákon o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej zát'aže a o zmene a doplnení niektorých zákonov (2012)**
- **Metodický pokyn MŽP SR č. 1/2012-7 na vypracovanie analýzy rizika znečisteného územia (2012)**
- **Operačný program Životné prostredie 2007-2013**
- **Výzva vyhlásená 4.11.2011**

Prvý legislatívny krok - 1991

- **Zákon č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby**

Zákon o veľkej privatizácii § 6a

- **Súčasťou privatizačného projektu predloženého po 29. februári 1992 musí byť **vyhodnotenie záväzkov podniku z hľadiska ochrany životného prostredia** potvrdené príslušným orgánom ŠS ŽP– zahŕňa aj**
 - c) **vyčíslenie škôd na životnom prostredí spôsobených doterajšou činnosťou podniku^{4b)}.**

4b) Napr. § 8 ods. 2 zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí

Zákon o veľkej privatizácii § 15 ods. 1

Predajom privatizovaného majetku alebo jeho vložením do základného kapitálu obchodnej spoločnosti prechádza na nadobúdateľa ku dňu účinnosti zmluvy vlastnícke právo k veciam, ako aj iné práva a záväzky súvisiace s privatizovaným majetkom vrátane neznámych

(zákon č. 190/1995 Z.z. od 14.9. 1995)

Metodický pokyn na postup pri vyhodnocovaní záväzkov podniku z hľadiska ochrany životného prostredia v privatizačnom projekte predkladanom podnikom v rámci privatizácie

- **Vydalo: Ministerstvo pre správu a privatizáciu národného majetku a Ministerstvo životného prostredia**
- a) 1992
- b) 1997

Metodický pokyn čl. 4 ods. 2

- **Vláda mohla rozhodnúť, že FNM musí uzavrieť s nadobúdateľom majetku zmluvu o úhrade nákladov vynaložených na vysporiadanie ekologických záväzkov vzniknutých pred privatizáciou.**

Druhý legislatívny krok 2009 - 2010

- novela Zákona č. **569/2007 Z. z. o geologických prácach v znení neskorších predpisov**
geologický zákon
- novela vyhlášky č. **51/2008 Z. z., ktorou sa vykonáva geologický zákon**

Zákon č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach novelizovaný cez vodný zákon

účinný od 1.11. 2009

§ 3 Vymedzenie niektorých pojmov

- environmentálna zát'az, pravdepodobná environmentálna zát'az
- geologický prieskum životného prostredia
- sanácia environmentálnej zát'aze, sanácia geologického prostredia
- **odborný geologický dohľad**

§ 16 Vyhodnocovanie geologickej úlohy

- záverečná správa musí obsahovať analýzu rizika znečisten. územia

§ 20a Informačný systém environmentálnych zát'azí a Štátny program sanácie EZ

1. Zhromažďovanie a poskytovanie údajov o EZ, okrem PEZ
3. Povinné poskytovanie údajov do IS
4. ŠPS EZ – základný dokument pre EZ, schvaľuje ho vláda

Vyhláška č. 51/2008 Z. z.

účinná od 1. septembra 2010

- §7 – geologický prieskum životného prostredia
- §8 – monitorovanie geologických faktorov ŽP
- §9 – sanácia geologického prostredia
- §9a – sanácia environmentálnej záťaže
- §46a – Informačný systém
- Prílohy – napr. **obsah analýza rizika znečisteného územia, prílohy záverečnej správy z geol. prieskumu žp (EZ, PEZ), prílohy záverečnej správy zo sanácie EZ alebo sanácie geol. prostredia**

Obsah analýzy rizika

1. Doplnujúce údaje o skúmanom území

1.1 Ekologické charakteristiky skúmaného územia

1.2 Materiálová bilancia znečistených zemín a znečistených podzemných vôd

2. Identifikácia rizika

2.1 Identifikácia nebezpečenstva

2.2 Charakteristika znečisťujúcich látok a ďalších rizikových faktorov³⁾

2.3 Situačný model lokality

3. Hodnotenie environmentálnych rizík

3.1 Vzťah dávka - účinok na životné prostredie

3.2 Hodnotenie aktuálnosti environmentálneho rizika

3.3 Výpočet rizika šírenia znečistenia

3.4 Zhrnutie environmentálneho rizika

Obsah analýzy rizika – pokr.

4. Hodnotenie zdravotných rizík

4.1 Vzťah dávka - účinok na ľudské zdravie

4.2 Hodnotenie expozície

4.3 Výpočet zdravotných rizík

4.4 Zhrnutie zdravotných rizík

5. Závery analýzy rizika

6. Stanovenie cieľov sanácie geologického prostredia podľa § 9 písm. c) až e) alebo sanácie environmentálnej záťaže*

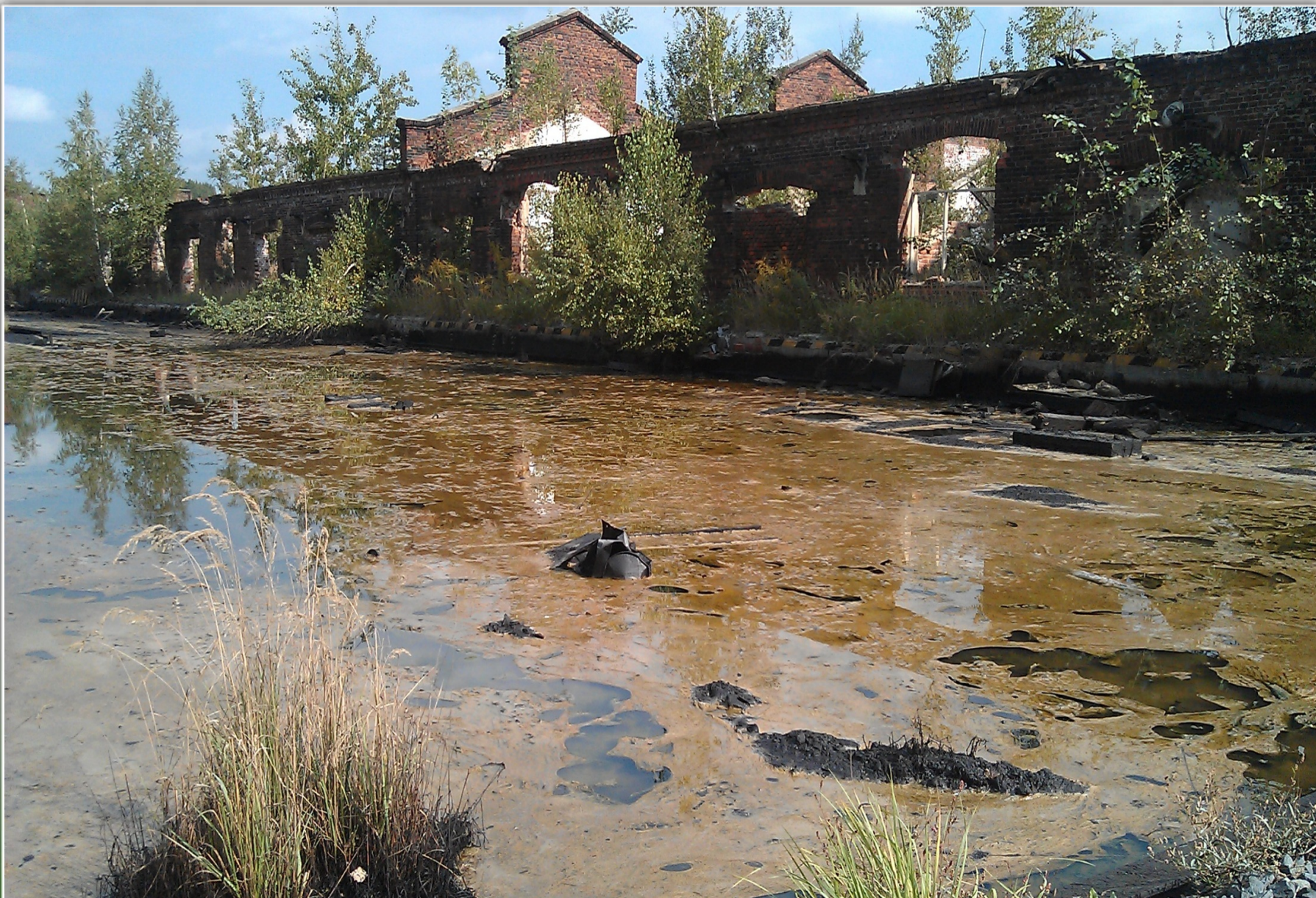
7. Návrh a zhodnotenie variantov sanácie geologického prostredia podľa § 9 písm. c) až e) alebo sanácie environmentálnej záťaže vrátane odhadu finančných nákladov a návrh nápravných opatrení*

8. Zoznam použitej literatúry

Investícia do vašej budúcnosti!
**Dobudovanie Informačného systému
environmentálnych zátazi**

Tento projekt je spolufinancovaný Európskou úniou/KF OP I ŽP

Investícia do vašej budúcnosti!

**Dobudovanie Informačného systému
environmentálnych zátazí**

Tento projekt je spolufinancovaný Európskou úniou/KF OP I 2D

Investícia do vašej budúcnosti!

**Dobudovanie Informačného systému
environmentálnych zátiaží**

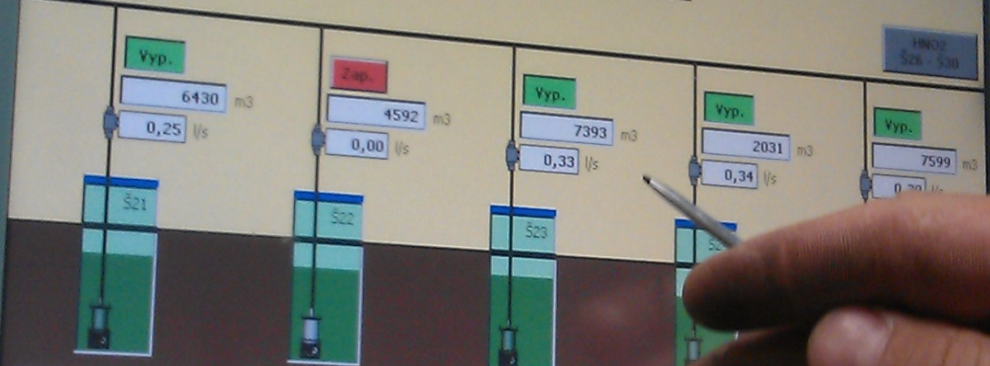
Tento projekt je spolufinancovaný Európskou úniou/KF OP I 2D

SIMATIC MULTI PANEL

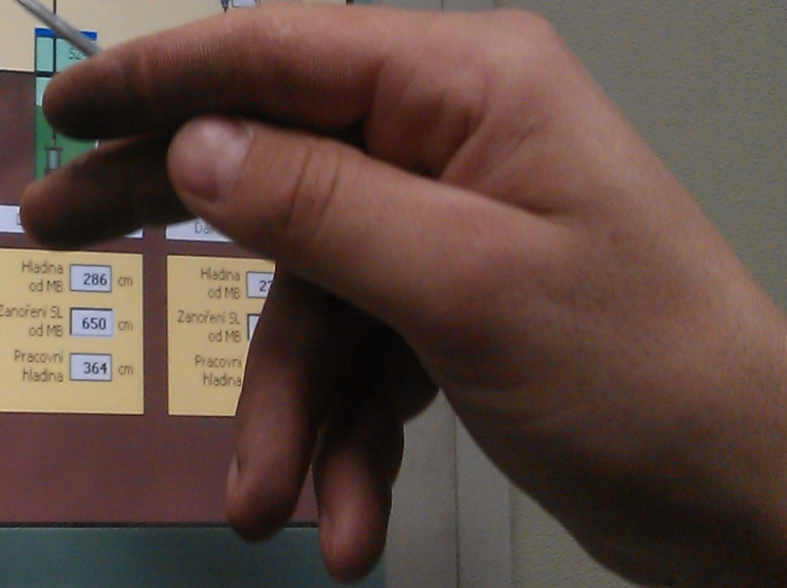
TOUCH

COMP
16. 9. 2011
15:33:17
Režimový stav stanice
Zap.
Příjem
Rozsah poruch
Ovládací

Kontaminované vody HNO₂

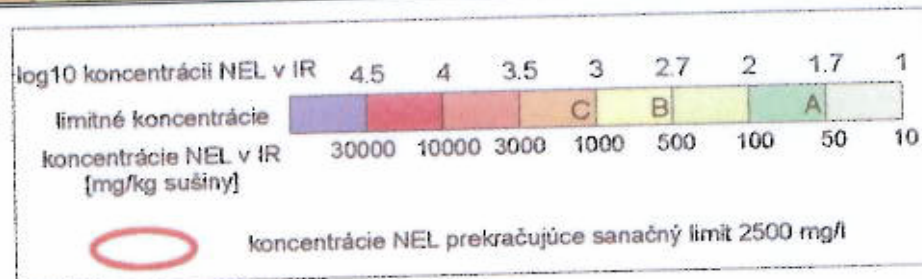
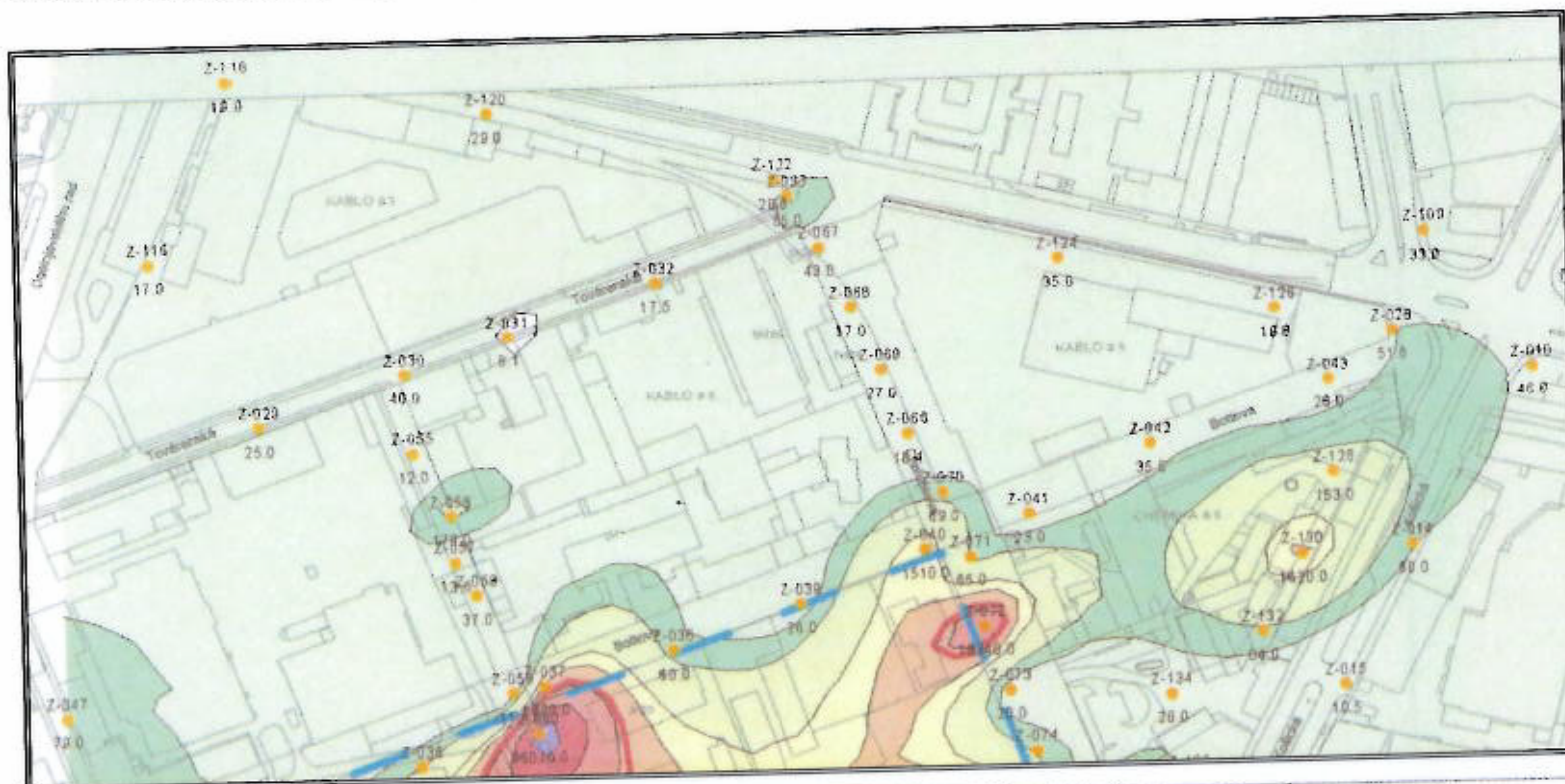
Dálkové ovládání		Dálkové ovládání		Dálkové ovládání		Dálkové ovládání		Dálkové ovládání	
Hladina od MB	292 cm	Hladina od MB	303 cm	Hladina od MB	295 cm	Hladina od MB	286 cm	Hladina od MB	278 cm
Zanoření SL od MB	718 cm	Zanoření SL od MB	718 cm	Zanoření SL od MB	743 cm	Zanoření SL od MB	650 cm	Zanoření SL od MB	650 cm
Pracovní hladina	426 cm	Pracovní hladina	415 cm	Pracovní hladina	448 cm	Pracovní hladina	364 cm	Pracovní hladina	364 cm

Investice do vaší budoucnosti!
**Dobudovanie Informačného systému
 environmentálnych zátiaží**

Tento projekt je spolufinancovaný Európskou úniou/KF OP I 2D

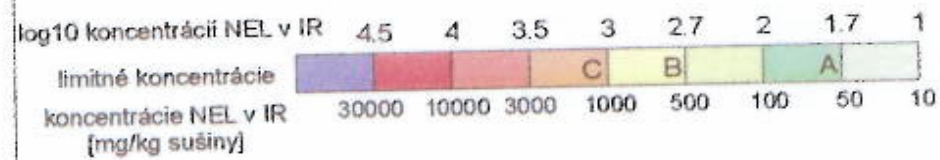
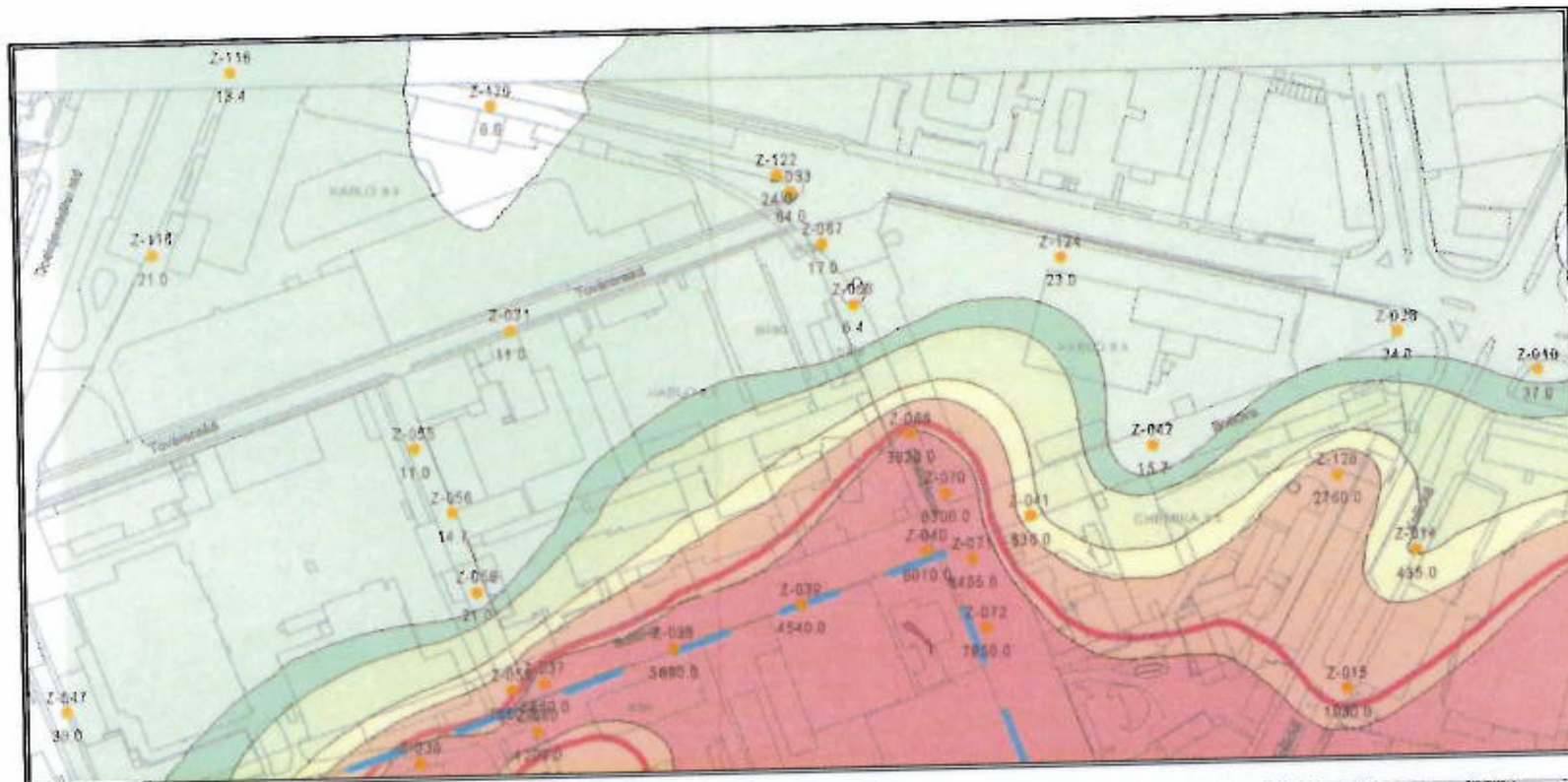
Znečistenie NEL zemín v hĺbke 0 - 4 m

Investícia do vašej budúcnosti!
**Dobudovanie Informačného systému
 environmentálnych záťaží**

Tento projekt je spolufinancovaný Európskou úniou/KF OP I 2D

Znečistenie NEL zemín v hĺbke 4 - 6 m

 koncentrácie NEL prekračujúce sanačný limit 2500 mg/l

Investícia do vašej budúcnosti!
**Dobudovanie Informačného systému
 environmentálnych záťaží**

Tento projekt je spolufinancovaný Európskou úniou/KF OP I 2D

Tretí legislatívny krok 2012

- **zákon č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej zát'aže a o zmene a doplnení niektorých zákonov**

zákon o „environmentálnych zát'ažiach“

Zákon o „environmentálnych zát'aziach“

Zákon nadobudol **účinnosť**
1. januára 2012

- 19 paragrafov
- 5 článkov
- 3 prílohy

Zákon o „environmentálnych zát'aziach“

- **Predmet zákona**
- **Identifikácia EZ**
- **Pôvodca**
- **Určenie povinnej osoby za environmentálnu zát'až**
- **Rozsah plnenia povinností pôvodcov a povinných osôb**
- **Obmedzenie prevodu nehnuteľnosti a vlastníckeho práva**
- **Plán prác**
- **Ukončenie realizácie plánu prác**
- **Orgány štátnej správy na úseku environmentálnej zát'aže**

Identifikácia environmentálnej zát'aže

- Každý, kto má podozrenie o existencii environmentálnej zát'aže, môže túto skutočnosť oznámiť (príloha 2),
- Ministerstvo preverí existenciu EZ,
- Zaregistruje a klasifikuje EZ,
- Doplní do IS EZ, informuje kataster,
- Oznámi vlastníkovi nehnuteľnosti, užívateľovi nehnuteľnosti a obci, v ktorej území sa EZ nachádza.

§ 3 Pôvodca

Pôvodca je každý, kto svojou činnosťou spôsobil EZ okrem prípadov, ak:

a) sa štát zaviazal sanovať EZ na základe zmluvy uzatvorenej pred účinnosťou tohto zákona alebo na základe rozhodnutia vlády SR, alebo

b) EZ vznikla v dôsledku ukladania odpadov, ktoré bolo v súlade s právoplatným povolením.

Povinnosti pôvodcu

- Pôvodca → vypracovanie a realizácia plánu prác na odstránenie EZ (plán prác)
- Pôvodca → hradí všetky náklady súvisiace s vypracovaním a realizáciou plánu prác
- Ak pôvodca nezabezpečí → príslušné ministerstvo (len v prípade bezprostredného ohrozenia života alebo zdravia ľudí alebo životného prostredia)
- Pôvodca je povinný vynaložené finančné prostriedky uhradiť príslušnému ministerstvu

§ 4 Určenie povinnej osoby

- Ak pôvodca zanikol alebo zomrel, KÚŽP určí rozhodnutím za povinnú osobu právneho nástupcu pôvodcu (nie dedič, reštituent a pod.).
- Ak pôvodca nie je známy, alebo nemožno určiť povinnú osobu (SA, atď.), KÚŽP určí za povinnú osobu vlastníka nehnuteľnosti, na ktorej sa EZ nachádza.

Za povinnú osobu **nemožno určiť osobu, ktorá preukáže aspoň jednu z nasledujúcich skutočností:**

- a) **vo vzťahu k EZ boli vynaložené finančné prostriedky** určené v zmluve uzatvorenej podľa osobitného predpisu na zlepšenie stavu zložiek ŽP; vynaložené finančné prostriedky sa preukazujú dokumentáciou o zlepšení stavu zložiek ŽP (napr. ZS zo sanácie EZ, kolaudačné rozhodnutie),
- b) **vo vzťahu k EZ boli splnené všetky záväzky** na zlepšenie stavu zložiek ŽP; splnené záväzky sa preukazujú dokumentáciou o zlepšení stavu zložiek ŽP,
- c) **štát sa zaviazal sanovať EZ** na základe zmluvy uzatvorenej pred účinnosťou tohto zákona alebo na základe rozhodnutia vlády SR,
- d) **EZ vznikla v dôsledku ukladania odpadov**, ktoré bolo v súlade s právoplatným povolením.

Vlastník nehnuteľnosti

Za povinnú osobu **nemožno** určiť osobu - vlastníka nehnuteľnosti, na ktorej sa nachádza EZ, ak preukáže, že:

- a) nadobudla nehnuteľnosť **na základe dedenia** a zároveň nepokračovala v činnosti, ktorá viedla k vzniku EZ,
- b) po nadobudnutí nehnuteľnosti **nepokračovala v činnosti**, ktorá viedla k vzniku EZ a v čase nadobudnutia nehnuteľnosti o EZ nemohla vedieť alebo
- c) po nadobudnutí nehnuteľnosti **pokračovala v činnosti**, ktorá viedla k vzniku EZ, **ale nepoškodzovala horninové prostredie, podzemnú vodu a pôdu alebo ľudské zdravie.**

Na povinnú osobu sa vzťahujú povinnosti pôvodcu.

§ 5 Konanie o určení povinnej osoby

- Konanie o určení povinnej osoby začne KÚŽP
 - a) z vlastného podnetu,
 - b) na návrh vlastníka, užívateľa alebo správcu nehnuteľnosti, na ktorej sa EZ nachádza, ministerstva alebo na základe oznámenia podľa § 7.
- Návrh vlastníka, užívateľa alebo správcu nehnuteľnosti obsahuje
 - identifikačné údaje vlastníka, užívateľa alebo správcu nehnuteľnosti,
 - názov EZ podľa registračného listu EZ,
 - názov a kód katastrálneho územia, podľa údajov z evidencie katastra nehnuteľností, názov a číselný kód obce, okresu a kraja, v ktorom sa EZ nachádza.

§ 5 Konanie o určení povinnej osoby

- Rozhodnutie KÚŽP o určení povinnej osoby okrem všeobecných náležitostí obsahuje
 - názov EZ podľa registračného EZ,
 - názov a kód katastrálneho územia, názov a číselný kód obce, okresu a kraja, v ktorom sa EZ nachádza,
 - lehotu na predloženie návrhu plánu prác (§ 8 ods. 1).
- Právoplatné rozhodnutie o určení povinnej osoby zašle KÚŽP ministerstvu.

§ 5 Konanie o určení povinnej osoby

- **Ak povinnú osobu nemožno určiť** → KÚŽP zastaví konanie o určení povinnej osoby a doručí rozhodnutie o zastavení konania ministerstvu.

MŽP SR vypracuje materiál do **vlády SR**

Vláda SR na základe materiálu MŽP SR **rozhodne** o tom, ktoré príslušné ministerstvo má zabezpečiť vykonanie povinností povinnej osoby .

§ 6 Rozsah plnenia povinností pôvodcov a povinných osôb

Spoločne a nerozdielne

- Viac pôvodcov → plnia povinnosti v rozsahu, v akom sa podieľali na vzniku EZ a nemožno určiť rozsah,
- Viac povinných osôb → ktorí nie sú vlastníkami nehnuteľnosti,
- Viac povinných osôb, pričom aspoň jedna z povinných osôb je vlastníkom alebo spoluvlastníkom nehnuteľnosti, na ktorej sa nachádza EZ a zároveň aspoň jedna z povinných osôb nie je vlastníkom ani spoluvlastníkom tejto nehnuteľnosti.

Podľa veľkosti spoluvlastníckeho podielu nehnuteľnosti

- Viac povinných osôb jednej EZ, ktoré sú vlastníkami nehnuteľnosti, na ktorej sa nachádza environmentálna záťaž.

V rozhodnutí o určení povinnej osoby sa vymedzí miera plnenia povinností jednotlivých povinných osôb.

§ 7 Obmedzenie prevodu nehnuteľnosti a vlastníckeho práva

- Ak je pôvodca alebo povinná osoba zároveň vlastníkom nehnuteľnosti, na ktorej sa EZ nachádza, **môže previesť nehnuteľnosť na inú osobu** až potom, ako zabezpečí vykonanie geologického prieskumu životného prostredia týkajúceho sa tejto nehnuteľnosti.
- Súčasťou zmluvy o prevode nehnuteľnosti je **záverečná správa geologickej úlohy, ktorou je geologický prieskum životného prostredia.**
- Každý takýto prevod nehnuteľnosti je povinná osoba povinná písomne oznámiť KÚŽP spolu so zaslaním zmluvy o prevode nehnuteľnosti.

§ 8 Plán prác

Pôvodca, povinná osoba alebo príslušné ministerstvo sú povinní predložiť KÚŽP na schválenie návrh plánu prác EZ

- s VYSOKOU PRIORITOU RIEŠENIA, ak ide o:
 - pôvodcu, **do jedného roka** odo dňa nadobudnutia **účinnosti zákona**,
 - povinnú osobu, **do jedného roka**, od nadobudnutia právoplatnosti **rozhodnutia o určení povinnej osoby**,
 - príslušné ministerstvo, **do jedného roka** odo dňa **rozhodnutia vlády SR**,
- so STREDNOU PRIORITOU RIEŠENIA alebo s NÍZKOU PRIORITOU RIEŠENIA, ak ide o:
 - pôvodcu, **do piatich rokov** odo dňa nadobudnutia **účinnosti zákona**,
 - povinnú osobu, **do piatich rokov**, od nadobudnutia právoplatnosti **rozhodnutia o určení povinnej osoby**,
 - príslušné ministerstvo, **do piatich rokov** odo dňa rozhodnutia **vlády SR**.

Výnimky len na základe súhlasu MŽP SR

§ 8 Plán prác

- V súlade so ŠPS EZ a s Vodným plánom Slovenska.
- Obsahuje časové a vecné vymedzenie vykonávania geologických prác, náklady potrebné na realizáciu plánu prác a náležitosti vymedzené v osobitnom predpise (geologický zákon).
- **KÚŽP** → vydá rozhodnutie o schválení návrhu plánu prác, ak tento obsahuje ustanovené náležitosti; ak nie → dopracovanie (30 dní).
- Schválený plán prác → pôvodca, povinná osoba alebo príslušné ministerstvo → realizácia. Nové zistenia → žiadosť KÚŽP o schválenie zmeny plánu prác.
- **Aktualizácia plánu prác každých 6 rokov**; po aktualizácii plánu prác požiadajú **KÚŽP** o vydanie rozhodnutia o schválení aktualizovaného plánu prác.
- **Právoplatné rozhodnutie o schválení plánu prác** → **KÚŽP** → **MŽP SR**.
- **KÚŽP** → kontrola realizácie plánu prác **1x ročne**.

§ 9 Ukončenie realizácie plánu prác

- **Ukončenie realizácie plánu prác → KÚŽP** → žiadosť pôvodcu, povinnej osoby alebo príslušného ministerstva.
- Pôvodca, povinná osoba alebo príslušné ministerstvo predloží k žiadosti:
 - záverečnú správu zo sanácie EZ,
 - záverečnú správu z monitorovania geologických faktorov ŽP,
 - správu o dosiahnutí cieľov geologickej úlohy vypracovanú odborným geologickým dohľadom.
- Žiadosť obsahuje všetky náležitosti → KÚŽP vydá rozhodnutie o ukončení realizácie plánu prác. **Rozhodnutie obsahuje aj určenie podmienok monitorovania geologických faktorov životného prostredia a podmienok ďalšieho využitia nehnuteľnosti, ktorej sa EZ týka.**
- **Právoplatné rozhodnutie o ukončení plánu prác KÚŽP → MŽP SR.**

Konanie § 14 ods. 1 a 2

Zákon o správnom konaní

Účastníkmi konania o určení povinnej osoby - o schvaľovaní plánu prác - o ukončení realizácie plánu prác sú:

- **obec**, v ktorej katastrálnom území sa nachádza environmentálna záťaž,
- **vlastník nehnuteľnosti**, na ktorej sa nachádza environmentálna záťaž,
- **vlastník nehnuteľností**, ktorý môže byť dotknutý environmentálnou záťažou, plánom prác alebo realizáciou plánu prác,
- **užívateľ tejto nehnuteľnosti**, ak vlastník nehnuteľnosti nie je súčasne jej užívateľom alebo správca tejto nehnuteľnosti,
- **združenie s právnou subjektivitou** pôsobiace ku dňu podania písomného oznámenia podľa odseku 5 najmenej jeden rok na úseku ochrany životného prostredia alebo jeho zložiek, ak o to požiada.

§ 10 Orgány štátnej správy na úseku EZ

Orgánmi štátnej správy na úseku EZ sú:

- MŽP SR,
- KÚŽP,
- SIŽP.

Štátny dozor § 15

- **Dodržiavanie zákona**
- **Ukladanie nápravných opatrení a sankcií**
- **Oprávnenia osoby vykonávajúcej štátny dozor**

Priestupky § 16

- **100 – 1 500 eur**
- **500 – 10 000 eur**
- **700 – 20 000 eur**

Správne delikty § 17

- **500 – 6 600 eur**
- **1 000 – 15 000 eur**
- **5 000 – 33 000 eur**

Vstup na cudzie nehnuteľnosti § 18

- **V nevyhnutnom rozsahu, nevyhnutný čas, predchádzajúce oznámenie, vopred dohodnúť** –
identifikácia EZ, kontrola plnenia plánu prác
- **Právo na jednorazovú primeranú náhradu za obmedzenie (do 1 roka)**

Prechodné ustanovenia § 19

- Právne vzťahy a úkony vo veciach identifikácie environmentálnej zát'aže, vypracovania a realizácie plánu prác **začaté pred 1. januárom 2012** sa dokončia podľa doterajších predpisov.)
- Environmentálna zát'až identifikovaná, klasifikovaná a zapísaná poverenou organizáciou ministerstva do informačného systému environmentálnych zát'aží **pred 1. januárom 2012** sa považuje za identifikovanú environmentálnu zát'až podľa tohto zákona.
- **O sanácii environmentálnej zát'aže,**¹⁶⁾ ktorá sa **ukončila podľa doterajších predpisov,**³³⁾ vydá **ministerstvo potvrdenie** na základe žiadosti podanej pôvodcom, povinnou osobou, vlastníkom nehnuteľnosti, na ktorej zát'až nachádza, alebo príslušným ministerstvom; po vydaní potvrdenia ministerstvo zabezpečí **aktualizáciu údajov v informačnom systéme environmentálnych zát'aží a v katastri nehnuteľností.**
- Vlastník nehnuteľnosti, na ktorej sa nachádza environmentálna zát'až, **nemá právo na náhradu nákladov,** ktoré preukázateľne **vynaložil** na činnosti súvisiace s realizáciou plánu prác podľa § 3 ods. 2 v dôsledku prítomnosti environmentálnej zát'aže **pred 1. januárom 2012** od pôvodcu, povinnej osoby alebo príslušného ministerstva.

Čl. III

- **Doplnenie zákona č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov:**
 - prostriedky fondu možno poskytnúť a použiť aj na riešenie odstraňovania EZ (§ 4 písm. d)),
 - Prostriedky fondu na účely uvedené v odseku 4 písm. d) týkajúce sa EZ sa každoročne poskytnú vo výške najmenej 10% z príjmu fondu, pričom do toho príjmu sa nezapočítajú príjmy podľa osobitného predpisu – predaj emisných kvót (nový ods. 7 v § 4).

Čl. IV

- **Doplnenie zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov:**
- **medzi geologické práce sa dopĺňa odborný geologický dohľad** (§ 2 ods. 5 písm. d)), t.j. kontrola vykonávania geologických prác (sanácia geologického prostredia alebo sanácia EZ) nezávislou fyzickou osobou podnikateľom alebo právnickou osobou, ktorá má geologické oprávnenie na vykonávanie geologických prác,
- **objednávateľ geologickej úlohy** na vykonávanie geologických prác (sanácia geologického prostredia alebo sanácia EZ) **zabezpečí odborný geologický dohľad** (§ 11 ods. 3),
- osoba vykonávajúca odborný geologický dohľad vypracúva správy o priebehu vykonávania geologickej úlohy a po ukončení geologickej úlohy vypracúva správu o dosiahnutí cieľov geologickej úlohy, ktorú odovzdáva objednávateľovi (§ 16 ods. 6),
- **záverečnú správu s analýzou rizika znečisteného územia schvaľuje ministerstvo bez ohľadu na zdroj financovania** do šiestich mesiacov od jej predloženia (§ 18 ods. 2).

Ďakujem za pozornosť

maria.gaziova@enviro.gov.sk

02 577 83 213